

ZŠ a MŠ Strakonice, Plánkova 430

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM *přípravného stupně ZŠ speciální*

Vytvořený na základě Rámcově vzdělávacího programu pro základní školu speciální

Příloha ŠVP ZŠS

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání – Přípravný stupeň Základní školy speciální „Těšíme se do školy“ je platný od 1. 9. 2010

Byl projednán pedagogickou radou dne , školskou radou dne

OBSAH

1	Identifikační údaje	4
1.1	Název ŠVP.....	4
1.1.1	Předkladatel a zřizovatel.....	4
1.1.2	Platnost dokumentu	4
2	Charakteristika přípravného stupně	5
2.1	Cíle výchovy a vzdělání	5
2.2	Formy a metody práce v přípravném stupni	7
2.3	Podmínky vzdělávání	9
2.4	Personální a pedagogické podmínky	10
2.5	Organizace dne	10
3	Učební plán	11
3.1	Vzdělávací obsah.....	12
3.1.1	Tematický blok – Svět kolem nás	12
3.1.2	Tematický blok – Zdravý způsob života	13
3.1.3	Tematický blok – Příroda kolem nás.....	14
3.1.4	Tematický blok – Chováme se ekologicky	15
3.1.5	Tematický blok – Fantazie	16
4	Charakteristika vzdělávacích předmětů	17
4.1	Smyslová výchova.....	18
4.2	Rozumová výchova	20
4.3	Pracovní a výtvarná výchova.....	23
4.4	Tělesná výchova	24
4.5	Hudební výchova.....	28
5	Speciálně pedagogická péče v Přípravném stupni ZŠ speciální	29
6	Autoevaluace v Přípravném stupni ZŠ speciální	33
7	Slovníček pojmů	36

ŠVP je vypracován podle § 5 odst.2 zákona č. 561/2004 Sb. a upraven jako školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro něž není vydán rámcový vzdělávací program. Vychází z RVP pro předškolní vzdělávání.

Školské účelové zařízení přímo určené pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (s různým druhem zdravotního postižení) se specializuje především na děti se souběžným postižením více vadami a poruchou autistického spektra.

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1 Název ŠVP

„ Těšíme se do školy“

1.1.1 Předkladatel a zřizovatel

Název školy: Základní škola a Mateřská škola, Strakonice, Plánkova 430

Adresa školy 386 01 Strakonice, Plánkova 430

Ředitelka školy Mgr. Eva Vácová

Statutární zástupce: Mgr. Josef Mráz

Koordinátor: Mgr. Martina Košťálová, Marie Kochová

Telefon : 383 382 861, 383 333 465

Fax : 383 323 303

IČO : 63289920

IZO : 610400754

E-mail : info@zmskolast.cz

Webová stránka : <http://zmskolast.nejendetem.cz>

Zřizovatel: Krajský úřad Jihočeského kraje, České Budějovice, U Zimního stadionu 1952/2

Adresa zřizovatele : 398 01 České Budějovice, U Zimního stadionu 1952/2

1.1.2 Platnost dokumentu

Školní vzdělávací program platí od 1. 9. 2010

2 Charakteristika přípravného stupně

Přípravný stupeň (PS) je součástí základní školy speciální. Do PS jsou především přijímány děti s odkladem školní docházky a je určen pro děti, které z důvodů postižení a nerovnoměrného vývoje nejsou zralé zahájit povinnou školní docházku v ZŠ. Do přípravného stupně základní školy speciální jsou přijímány děti na žádost rodičů s doporučujícím posouzením školského poradenského zařízení - SPC a odborného lékaře. Je určený pro děti se středním a těžším mentálním postižením nebo postižením více vadami a autismem, které po absolvování přípravného stupně budou moci zahájit povinnou školní docházku v základní, praktické nebo speciální škole. Program přípravného stupně je koncipován v rozsahu jednoho roku, ale děti jej mohou podle vlastních individuálních možností a schopností absolvovat za 1-3 roky. Vzdělávání v PS je v rozsahu čtyř hodin denně a zahrnuje potřebnou speciálně pedagogickou péči. Jednotlivé činnosti a dovednosti jsou postupně rozvíjeny a je zvyšována jejich náročnost.

Přípravný stupeň ZŠ speciální má svá specifika a priority dané výchovou a vzděláváním dětí se speciálními potřebami, ty se také promítají do jeho zaměření.

Náš program je zpracován tak aby naplňoval kompetence dané v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání.

Přípravný stupeň je zaměřen na:

- poskytování komplexní speciálně pedagogické péče (psychopedická, logopedická, somatopedická péče a péče o děti s poruchami autistického spektra - rozvíjení celé osobnosti dítěte, důsledné uplatňování individuálního přístupu ke každému dítěti
- poskytování podpurné atmosféry založené na porozumění, bezpodmínečném přijetí dítěte, uznání a empatickém naslouchání (v první řadě se dítě musí cítit spokojené a v bezpečí a teprve pak se může rozvíjet a efektivně učit)
- na preferování prožitkového učení a integrovaného učení hrou a činnostmi - motivování dětí k poznávání a učení, poskytování dostatečného množství času k prozkoumávání prostředí, poskytování prožitku úspěchu každému dítěti a příležitosti učit se mnoha způsoby
- rozvoj sebeobslužných dovedností a soběstačnosti
- rozvoj porozumění a komunikačních schopností a dovedností
- pomoc dětem při vytváření prvních kamarádských vztahů
- vedení dětí k poznávání a respektování pravidel chování ve škole i mimo ni
- vytváření podnětného a dětem blízkého estetického prostředí
- úzké propojení předškolního a školního vzdělávání - podpora osvojování dovedností, schopností a znalostí důležitých pro práci ve škole a rozvoj samostatnosti dětí
- úzkou spolupráci s rodinou
- úzkou spolupráci s SPC

2.1 Cíle výchovy a vzdělávání

Rámcové cíle:

1. rozvíjení dítěte jeho učení a poznání (*cíl vzdělávací*)
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost (*cíl hodnotový*)
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí (*cíl postojový*)

Obecné cíle:

- poskytovat včasnou speciálně pedagogickou podporu dítěti i jeho rodině
- pomocí speciálně pedagogických metod diagnostikovat možnosti dítěte a určit optimální způsob jeho rozvoje
- zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení
- rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení
- učit dítě žít v interakci s ostatními dětmi a dospělými
- umožnit každému dítěti dospět v době, kdy opouští přípravný stupeň, k optimální úrovni osobního rozvoje a učení, resp. k takové úrovni, která je pro dítě individuálně dosažitelná

Dílčí cíle v oblastech:

1. **Cíl oblasti biologické** - stimulovat a podporovat růst a nervosvalový vývoj dítěte, podporovat fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj pohybových a manipulačních dovedností (*naplňuje kompetence k učení*), učit je sebeobslužným dovednostem, vést je k zdravým životním návykům a postojům (*naplňuje kompetence k řešení problémů*).
2. **Cíl oblasti psychologické** - podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte (*naplňuje kompetence k učení*), rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle (*naplňuje kompetence k řešení problémů*), stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení (*naplňuje kompetence k učení*).
3. **Cíl interpersonální oblasti** - podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému (*naplňuje sociální a personální kompetence*), posilovat kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů (*naplňuje komunikativní kompetence*).
4. **Cíl v oblasti sociálně-kulturní** - uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními (*naplňuje sociální a personální kompetence*), uvést je do světa materiálních i kulturních hodnot, do světa kultury a umění (*naplňuje komunikativní kompetence*), pomoci dětem osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí (*naplňuje sociální a personální kompetence*).
5. **Cíl oblasti enviromentální** - založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění (*naplňuje kompetence k učení*), o vlivu člověka na životní prostředí, vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte - člověka - k životnímu prostředí (*naplňuje činnostní a občanské kompetence*).

Výstupem jednotlivých cílů jsou klíčové kompetence (KK)

1. **kompetence k učení**
2. **kompetence k řešení problémů**
3. **kompetence komunikativní**
4. **kompetence sociální a personální**
5. **kompetence činnostní a občanské**

Zásady výchovně vzdělávací práce v přípravném stupni

- pracovat soustavně a cílevědomě - mít na zřeteli nejen přítomnost, ale i budoucnost dětí
- skupinové činnosti spojit s individuální péčí o dítě - mít stálý kontakt s každým dítětem a zároveň sledovat prospěch celé skupiny
- ve spolupráci s ostatními pedagogy a rodinou zajistit jednotnost požadavků a důsledně dbát na jejich dodržování
- s ohledem na individuální zvláštnosti dětí zabezpečit přiměřenost a proměnlivost podnětů
- všechny činnosti doprovázet názorem a umožnit dětem poznávat všemi smysly
- při získávání poznatků a dovedností vycházet z toho, co už děti znají a postupně přiměřeně zvyšovat nároky
- neustálým opakováním podnětů v různých obměnách zajistit trvalost takto získaných poznatků, dovedností a návyků

2.2 Formy a metody práce v přípravném stupni

V přípravném stupni je hlavním smyslem výchovy dětí rozvinout jejich rozumové schopnosti natolik, aby v průběhu svého dalšího vzdělávání mohly a chtěly nové poznatky získávat. Osvojení poznatků není cílem, ale prostředkem rozvíjení rozumových schopností dětí. Důležitým úkolem je prohlubování koncentrace pozornosti dětí, rozvíjení vztahů k ostatním lidem i k sobě samému.

Základem naší práce je dobrá znalost každého dítěte. Provádíme důkladné pedagogické pozorování, osobní anamnézu, analýzu výsledků činností a studujeme osobní dokumentaci dětí. Na základě takto získaných podkladů má každé dítě vypracován individuální vzdělávací plán (IVP) ve všech oblastech, který vychází z respektování vývojových posloupností pro jednotlivé oblasti u jednotlivých dětí.

Tím zajišťujeme, aby si děti osvojily specifické dovednosti v rozsahu jejich individuálních možností. IVP je zpracován v těsné spolupráci s rodiči, logopedkou a SPC.

Při práci s těžce či kombinovaně postiženými dětmi v přípravném stupni využíváme téměř všechny obecné didaktické metody, optimálně upravené z pozice učitele. Obecné metody doplňují metody speciálně pedagogické, které umožňují komplexně rozvinout celou osobnost dítěte.

Obecné metody:

Slovní metody - vyprávění, popis, vysvětlování jsou emocionálně podbarvené, spojené s názorem.

Při prožitkovém učení, využíváme **metodu názoru**, nejvíce při manipulační hře, **předvádění** - při řešení přirozených situací, **pracovní metodu** - při nácviku sebeobsluhy.

Zařazení metody **individuálního rozhovoru** spolu s **předváděním a názorem** je nejčastější.

Postupujeme vždy po nejmenších krocích, volíme přiměřené požadavky a počítáme se zvýšenou únavností dětí. Důležité je neustálé opakování osvojeného učiva, které je nutným

předpokladem pro pokroky ve výuce. Takový způsob práce dětem umožňuje dosáhnout viditelných, byť malých úspěchů, přináší dětem velké uspokojení a je dobrou motivací pro další práci.

Speciálně pedagogické metody:

Užívání speciálně pedagogických metod závisí na tvořivé činnosti speciálního pedagoga. Důraz klademe na zásadu individuálního přístupu a respektování individuálních zvláštností dítěte. Vycházíme z pozitivních prvků jeho osobnosti.

Děti s mentálním postižením vyžadují odlišné metody práce a speciálně upravené podmínky, odpovídající jejich potřebám a závažnosti jejich postižení. Rozvoj psychiky těchto dětí je neoddelitelně spjat s rozvíjením tělesných funkcí, zejména motoriky a kromě péče vzdělávací vyžaduje i intenzivní rehabilitační péči.

1. Uplatňujeme **bazálně dialogický princip komunikace** při práci s těžce postiženými dětmi, které nejsou schopny navenek verbalizovat své pocity, své prožívání a své jednání. Vnímání základních schopností je dáno bezprostředním dotykem a tělesným kontaktem dítěte a pedagoga.

- somatické stimulace - uvědomit si své tělo v prostoru
- kontakt s materiálem
- kontakt s druhým dítětem
- základní komunikace
- vibrační nástroje, tělo jako nástroj

2. Zařazujeme **sociální učení** – na rozdíl od individuálního učení se uskutečňuje v sociálních situacích, v kontaktech s ostatními dětmi v jiných třídách, v kontaktech s dalšími učiteli a zaměstnanci školy. Výsledkem je osvojení si základních sociálních rolí, postojů, způsobů chování a jednání.

3. Prvky **dramatické výchovy** jsou opřeny o hraní rolí v situacích, které otevírají individuální prostor pro dítě a tím podporují autenticitu osobnosti i dění.

4. **Integrovanou výukou** realizujeme mezipředmětové vztahy a spojujeme teoretické činnosti s praktickými v integrovaném učení nebo modulech, kdy celá škola realizuje jedno společné téma, např. témata Preventivního programu.

5. Při **otevřeném vyučování** podle zájmů a schopností dítěte využíváme kontakty s mimoškolním prostředím – nákup a prohlídka v obchodě, návštěva ZOO, prohlídka a besedy v knihovně apod.

6. Máme na zřeteli **základní specifika vzdělávání dětí s autismem**, který narušuje vývoj komunikace v nejranějším věku a ztěžuje vytváření běžných mezilidských vztahů.

Vytvořením pracovního místa s plně individuálním přístupem předcházíme problémům s chováním, využíváme alternativních forem komunikace (piktogramy, globální čtení, Voks, základy strukturovaného učení), v učebním procesu volíme různé výchovně vzdělávací strategie (krabicový systém, ohraničenou pracovní plochu, předmětový nebo obrázkový režim dne, transportní kartu, individuální vzdělávací program pro dítě s autismem...)

7. Spolupráce učitelů a vychovatelů, kteří v rámci školy společně připravují, realizují a hodnotí individuální vzdělávací plány pro děti, je základem **týmového vyučování**.

Podpůrné metody:

Hiporelaxace využívá ke svým léčebným účinkům koně.

Využíváme vlivu nespecifických prvků – taktilní kožní stimulace a tepla, které ovlivňují svalovou činnost a tlumí spasticitu, procvičuje se zkrácené svalstvo a vazivo. Rytmičtý krok koně umožňuje odblokování svalstva trupu, dochází k přirozené rotaci trupu a součinnému pohybu horních končetin u dítěte. Pomáhá dětem s DMO zlepšit jejich fyzický a psychický

stav, přináší jim uklidnění a duševní pohodu.

Canisterapie využívá pozitivního působení psa na člověka.

Dítě vnímá psa jako přítele, může s ním mluvit, tím si rozvíjí komunikační schopnosti. Pes rozvíjí fantazii a představitivost dětí s DMO. Uspokojuje jejich potřebu mazlení a hlazení.

Ochotně přijímá tělesný kontakt a v určité podobě ho také vrací.

Snažíme se, aby pes pro dítě byl kamarád a společník, důvěrník, motivoval k pohybu a rehabilitaci, byl zdrojem zajímavých podnětů, zpestřoval život, odváděl pozornost od vlastních potíží a vychovával k zodpovědnosti a empatii

Muzikoterapie - používání hudby, zvuku, rytmu, melodie pro jednotlivce nebo celou skupinu pozitivně ovlivňuje dítě v individuálních prožitcích, dovednostech, myšlení, cítění a chování. Hudba má neverbálně komunikační kvality, zlepšuje komunikaci, sebevyjádření, motivuje, zmírňuje zvládání bolesti a stresu.

- rozvíjí motoriku (uchopování rytmických nástrojů)
- rozvíjí řeč - navázání kontaktu - pohyb očí, reakce hrou na nástroj
- cvičí sluchové vnímání
- rozvíjí fantazii
- odbourává stud
- vede k uvolnění

2.3 Podmínky vzdělávání

Vzdělávání v PS není povinné, děti jsou zařazovány na základě žádosti rodičů nebo zákonných zástupců a vyšetření a doporučení poradenského zařízení (PPP, SPC). Po ukončení příslušného ročníku děti získávají osvědčení o absolvování a mají možnost ve vzdělávání v přípravném stupni pokračovat (maximálně 3 roky) nebo jsou zařazovány do nejvhodnější formy povinného vzdělávání – individuální integrace, skupinové integrace v základní škole hlavního vzdělávacího proudu, základní škole praktické nebo v základní škole speciální.

Škola má jednu třídu přípravného stupně a povolenou kapacitu 6 míst. Část dětí může být podle organizačních podmínek školy, stupně a druhu postižení integrována do ostatních tříd speciální školy. Přípravná třída bude umístěna v prostorách MŠ speciální, má dostatečně velké prostory a prostorové uspořádání, které vyhovuje nejrozličnějším skupinovým a individuálním činnostem dětí. Vstup do budovy je bezbariérový.

Popis třídy: místnost je prostorná, světlá, nábytek je účelný, přizpůsobený potřebám dětí s postižením. Pro práci s dětmi jsou dostupné didaktické a speciální kompenzační pomůcky. V sousedství třídy se nachází sociální zařízení, které je upravené pro potřeby dětí. Ve škole se nachází společná školní jídelna – výdejna, která slouží ke společnému stravování (obědy, dopolední a odpolední svačina). Součástí školy je i školní zahrada, kterou využíváme k pohybovým aktivitám a relaxaci. Všechny vnitřní i venkovní prostory základní školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (týkajících se čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hlučnosti, alergizujících či jedovatých látek a rostlin, světla a stínu, apod.)

2.4 Personální a pedagogické podmínky

Ve třídě pracují souběžně 2 -3 pedagogičtí pracovníci. Pro konkrétní počet pedagogů je rozhodující počet dětí ve třídě. Nejméně jeden z nich je učitel, ostatní asistenti pedagoga. Výchova a vzdělávání dětí v přípravném stupni vyžaduje odborný, vysoce citlivý a maximálně odpovědný přístup.

Pedagogové usilují o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodinou. Chovají se a jednají profesionálním způsobem - v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými zásadami

Role učitele:

Učitel/ka ve třídě je především iniciátorem, osobností se schopností předat vhodným způsobem nadšení. Pozoruje jednotlivé děti, vede je k samostatnosti, dbá na to, aby se děti cítily po všech stránkách v pohodě, aby měly dostatek podnětů k učení a radost z něho. Posiluje sebevědomí dětí a důvěru ve vlastní schopnosti.

2.5 Organizace dne

Činnost přípravného stupně je v době od 8, 00 do 12,00 hodin. Rodiče mají možnost přivádět i odvádět své děti po dohodě s učitelkou kdykoliv v průběhu dne.

Časový plán je stanoven s ohledem na psychohygienické podmínky. Jeho uspořádání dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity a odpočinku u jednotlivých dětí.

Režim dne:

7.30 - 8.00 příchod dětí, zájmové hry a činnosti

8.00 - 9.00 I. blok - práce dle IVP, individuální práce, řízené činnosti, pohybové chvílky, zájmové hry, individuální speciálně pedagogická péče

9.00 - 10.00 svačina, hygiena a relaxace

10.00 - 11.45 II. blok - práce dle IVP - individuální stimulace a podpůrné metody, řízené individuální a skupinové činnosti, pohybové chvílky, individuální speciálně pedagogická péče, relaxační činnosti

11,45 – 12,00 hygiena, příprava na stolování

12.00 - 12.30 oběd

12,30 – 13,00 hygiena, sebeobsluha, odchod domů

Podle jednotlivých IVP je zařazena individuální:

- logopedická péče

- speciálně pedagogická péče

- canisterapie

Při uspořádání dne se snažíme sladit potřebu svobody a potřebu řádu, protože vyvážení obou je podmínkou pro optimální vývoj dítěte. Během dne poskytujeme dostatek času a prostoru pro hlavní sebezvíjející činnost dítěte - hru, při níž vycházíme z konkrétních prožitků dětí a dění ve škole

Výchovná práce ve třídě probíhá ve dvou blocích 8.00 - 9.00 a 10.00 - 11.30. Bloky jsou odděleny prostorem pro hygienu a dopolední svačinu. Během bloků nabízíme dětem krátké 5 -10 minutové aktivity prostrádané pohybem.

Některé činnosti probíhají ve skupinách, jiné individuálně, hudební a pohybové chvílky s celou třídou společně. Dětem zajišťujeme také dostatek prostoru k uvolnění a relaxaci.

Pro děti je samostatná individuální práce velmi náročná, proto děti motivujeme k vytrvalosti stálou pochvalou a povzbuzováním.

Je-li pěkné počasí přesouváme některé činnosti ven. Organizujeme i

vycházky a výlety do přírody. Při pobytu venku dáváme dětem dle jejich schopností a

možností volnost pohybu.

Pedagogové respektují individuální potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají jejich uspokojování. Jednají nenásilně, přirozeně, citlivě, navozují situace pohody a klidu, relaxace, apod. Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem

3 Učební plán

Oblasti	Předmět	Počet hodin týdně
Rozvoj sebeobslužných a sociálních dovedností (hygienické návyky, sociální vztahy, adaptační schopnosti)	Pracovní a výtvarná výchova	4
Rozvoj smyslového vnímání a intelektových schopností	Smyslová výchova	3
Rozvoj komunikativní a interaktivní dovednosti a rozvoj učebních a pracovních schopností a dovedností (poznávací schopnosti a řeč, logické myšlení, pozornost a paměť, početní představy a grafické schopnosti)	Rozumová výchova	5
Rozvoj hrubé i jemné motoriky	Tělesná výchova	5
Rozvoj řeči, hudebnosti, rytmické a intonační schopnosti a pohybové kultury	Hudební výchova	3
Celkem		20

3.1 Vzdělávací obsah

Výchovně vzdělávací činnost je rozčleněna do několika **vzdělávacích oblastí**, které se v průběhu dne pravidelně prolínají a doplňují. Těžiště práce tvoří Rozumová výchova, Smyslová výchova, Pracovní a výtvarná výchova, Hudební výchova a Tělesná výchova.

Rozvoj všech těchto vzdělávacích oblastí probíhá v **integrovaných tematických blocích**, které jsou příležitostí přirozeně skloubit základní požadavky na vzdělávání dětí předškolního věku a umožňují nabízet dětem různorodé činnosti a příležitosti k optimálnímu rozvoji a jsou součástí ŠVP.

Tematické bloky jsou orientační a učitelka si je vybírá a dále rozpracovává podle skladby žáků do třídního tematického plánu, který zahrnuje i časové uspořádání.

3.1.1 Tematický blok - Svět kolem nás

V této oblasti se dle individuálních možností a schopností dětí zaměřujeme na rozvoj základních poznatků dítěte o rodině, škole, nejbližším okolí, adaptace na školní prostředí, učitele, spolužáky, školní režim, seznámení s různými druhy profesí a jejich významem pro život.

Záměry:

Dítě by se mělo:

- Seznámit s prostředím, do kterého přichází
- Orientovat se v nových prostorách
- Znat svou značku, vnímat své místo ve třídě
- Vnímat režimové uspořádání dne
- Upevňovat si hygienické návyky
- Projevovat své potřeby
- Vytvářet si nové vztahy v kolektivu
- Uvědomovat si pravidla společného soužití
- Vyjadřovat své pocity
- Seznámit se se všemi, kteří o ně pečují
- Seznámit se s různými profesemi, které mohou v životě potkat

Rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Budeme:

- Rozvíjet schopnosti a dovednosti potřebné k učení
- Prohlubovat poznatkovou zkušenost

Kompetence k řešení problému

Budeme:

- Vést děti k vnímání problémů, k označení problémů

Kompetence komunikativní

Budeme:

- Vést děti k užívání verbální i nonverbální komunikace (VOKS, znaková řeč....)
- Vyjádření pocitů a názorů

Kompetence sociální a personální

Budeme:

- Se zaměřovat na schopnost adaptace na nové prostředí a jeho běžné proměny
- Posilovat hodnoty spojené se vztahy mezi lidmi

Kompetence činnostní a občanské

Budeme:

- Vést děti k respektování pravidel

3.1.2 Tematický blok - Zdravý způsob života

V této oblasti se dle individuálních možností a schopností dětí zaměřujeme na rozvoj zdravého způsobu života a podporu aktivního přístupu ke zdravotním problémům (situace ohrožující zdraví dětí, důraz na bezpečnost, životospráva, držení těla, režim dne, rozvoj pohybových dovedností, zdravotní ,kondiční, rehabilitační cvičení, relaxace, sezonní aktivity, části lidského těla)

Záměry:

Dítě by mělo :

- Seznámit se zdravým způsobem života (otužování, zdravé stravování, režim dne, vliv cvičení na osobnost dítěte
- Znat bezpečnostní předpisy
- Rozlišit škodlivé vlivy prostředí
- Posilovat správné držení těla a pohybové dovednosti
- Rozlišit jednotlivé části lidského těla

Rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Vedeme děti k uplatňování pohybových zkušeností v praktických situacích

- Podporujeme u dětí soustředění se na danou činnost
- Učíme děti hodnotit svoje osobní pokroky

Kompetence k řešení problémů

- Přirozenou motivací vedeme děti k označení problémů
- Za pomoci dospělé osoby vedeme dítě k vyřešení problémů

Kompetence komunikativní

- Vedeme děti k předávání informací
- Směřujeme děti k využívání různých druhů komunikativních prostředků

Kompetence sociální a personální

- Upevňujeme samostatné rozhodování
- Nabádáme děti k ohleduplnosti a citlivosti vůči druhým, slabším

Kompetence činnostní a občanské

- Spoluvytváříme pravidla společného soužití s vrstevníky
- Vedeme děti k respektování svých práv a práv druhých

3.1.3 Tematický blok – Příroda kolem nás

V této oblasti se dle individuálních možností a schopností dětí zaměřujeme na rozvoj poznatků o živé a neživé přírodě, seznamujeme děti s vlastnostmi a znaky různých přírodních lokalit (louka, les, pole, řeka, rybník), rostliny a živočichové, přírodní materiály, roční období, péče o životní prostředí

Záměry:

Dítě by mělo:

- Seznámit se se změnami v přírodě
- Poznat domácí zvířata, hospodářská, lesní a cizokrajná zvířata
- Rozlišit a pojmenovat základní druhy rostlin
- Seznámit se s neživými materiály (písek, zem, voda)
- Přiřadit znaky k ročnímu období
- Podílet se na péči o zvěř a rostliny
- Třídít odpad

Rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Podpoříme experimentování a uplatnění získaných poznatků pro další učení
- Budeme se učit hodnotit svoje pokroky

Kompetence k řešení problémů

- Povedeme k pochopení, že vyhýbat se řešení problému nevede k cíli
- Pokusíme se postupovat cestou pokusu a omylu

Kompetence komunikativní

- Vštěpujeme dětem vstřícnou komunikaci se svým okolím
- Rozšiřujeme u dětí slovní zásobu

Kompetence sociální a personální

- Vedeme děti k vlastnímu prosazení se a přizpůsobení se skupině
- Podporujeme u dětí samostatné rozhodování

Kompetence činnostní a občanská

- Snažíme se podporovat zájem dětí o druhé
- Povedeme k uvědomění si svých práv a práv druhých
- Vedeme děti k rovnoprávnosti různých etnik

3.1.4 Tematický blok – Chováme se ekologicky

V této oblasti se dle individuálních možností a schopností dětí zaměřujeme na rozvoj chování dítěte k životnímu prostředí a ochraně přírody (ekosystémy, zdroje znečištění životního prostředí, ekohry na ochranu přírody a živých tvorů...)

Záměry:

Dítě by mělo:

- Rozlišit barevnost životního prostředí (voda – modrá, louka – zelená, les – zelený..)
- Poznat nežádoucí chování lidí v přírodě (pohazování odpadků, šlapání v porostech, ničení hub, ubližování zvířím...)
- Zvládat různé druhy ekohr spojených s ochranou prostředí

Rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Vedeme děti k uplatnění získaných zkušeností
- Podporujeme slovní aktivitu dětí, porozumění věcem, jevům, dějům, které kolem sebe dítě vidí

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme děti k tomu, aby se nebály chybovat pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- Učíme děti nevyhýbat se problému

Kompetence komunikativní

- Vedeme děti k vyjadřování svých prožitků, pocitů a nálad
- Klademe důraz na správné vyjadřování na odpovědi celou větou
- Nabádáme děti k porozumění slyšenému a následné reakci

Kompetence sociální a personální

- Povedeme děti k napodobování prosociálního chování
- Společně s dětmi vytváříme pravidla společenského chování

Kompetence činnostní a občanské

- Učíme děti rozpoznávat slabé a silné stránky jedince
- Povedeme děti k odhadu rizik svých nápadů

3.1.5 Tematický blok – Fantazie

V této oblasti se dle individuálních možností a schopností dětí zaměřujeme na rozvoj duševní pohody, psychické zdatnosti a odolnosti dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, jeho citů i vůle, sebepojetí a sebenahlížení. Podporovat jeho kreativitu a sebevyjádření.

Záměry:

Dítě by mělo:

- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vést rozhovor, domluvit se pomocí gest, improvizovat, porozumět slyšenému
- Učit se nová slova a aktivně je používat
- Naučit se z paměti nové texty

Rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Podporujeme elementární poznatky o světě lidí, kultury
- U dětí podporujeme aktivitu dětí a radost z toho, co samo dokáže

Kompetence k řešení problémů

- Budeme děti učit řešit problémy na základě vlastní zkušenosti
- Za pomoci dospělé osoby vedeme dítě k určení a řešení složitějšího problému

Kompetence komunikativní

- Podporujeme u dětí rozvoj slovní zásoby a komunikaci bez zábran a ostychu
- Učíme děti domlouvat se gesty i slovy

Kompetence sociální a personální

- Povedeme děti k tomu, aby byly schopny se prosadit ve skupině vrstevníků
- Učíme děti podřídit se ve skupině vrstevníků
- Povedeme děti k dodržování společných pravidel

Kompetence činnostní a občanská

- Učíme děti plánovat a organizovat svoje činnosti a hry
- Vštěpujeme dětem smysl pro povinnost ve hře i práci

Jednotlivé tematické bloky se realizují prostřednictvím jednotlivých oblastí a předmětů (viz. tabulka Učební plán).

4. Charakteristika vzdělávacích předmětů

4.1 Smyslová výchova

Smyslová výchova je zaměřena na rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a dalších psychických funkcí, ale především na cílevědomé vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči. Ve Smyslové výchově by si žáci měli systematicky a opakovaně procvičovat zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, a to vždy na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích. Smyslová výchova probíhá i ve všech ostatních předmětech, pro jejichž úspěšné zvládnutí zároveň vytváří předpoklady.

<i>Výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišovat tvary a barvy předmětů • Třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty • Poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky • Rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu • Napodobit předvedené pohyby • Reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání • Poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky • Poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí • Poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky • Rozlišit zvuky spojené s denním životem; nebát se nepříjemných zvuků • Uchopit předměty a manipulovat s nimi • Zvládat základní sebeobslužné dovednosti • Poznat a třídít známé předměty podle hmatu 	<p><i>Diferenciační cvičení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Třídění dvou zřetelně odlišných předmětů (kostky – autíčka,...) ▪ Třídění materiálu: dva komponenty (žaludy – kaštiny,...) ▪ Třídění předmětů a jejich ukládání do krabiček ▪ Třídění předmětů – tři komponenty, nejprve velké a výrazně odlišné, postupně menší a méně odlišné (fazole, hrách, čočka) ▪ Třídění předmětů podle velikostí (kuželky, kostky...) ▪ Třídění obrázků podle obsahu (oblečení, nábytek, květiny,...) ▪ Rozlišování plošných tvarů (kolečko, čtverec, trojúhelník) ▪ Rozlišování a poznávání barev ▪ Vytváření abstrakce „barvy“, vyhledávání předmětů téže barvy ▪ Rozlišování dvou základních výrazně odlišných barev (černá – bílá, červená – žlutá) ▪ Postupné poznávání všech základních barev a jejich pojmenování ▪ Třídění předmětů podle barev <p><i>Sluchová cvičení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sluchová cvičení s využitím zraku (bubínek, mačkání papíru, klíče), určování původu a směru zvuku ▪ Sluchová cvičení bez použití zraku (telefon, cinkání lžičky v hrnečku,...) ▪ Poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu ▪ Poznávání hudebních nástrojů podle zvuku ▪ Rozlišování a napodobování výslovnosti a dlouhých slabik ▪ Zvuky dopravních prostředků ▪ Poznávání hlasů zvířat a dalších zvuků z CD
<ul style="list-style-type: none"> • Orientovat se ve třídě, ve škole a svém 	<p><i>Poznávání předmětů hmatem</i></p>

<p>nejbližším okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu • Rozeznat roční období podle základních znaků • Rozlišit jednotlivé chutě • Poznat předměty čichem podle vůně • Rozlišit vůně a pachy • Poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poznávání předmětů hmatem s využitím a bez využití zraku ▪ Poznávání předmětů se zavázanýma očima, hra na slepou bábu, na tmu ▪ Rozlišování: teplé, studené, hřeje, chladí, měkké, tvrdé, suché, mokré, hladké, drsné ▪ Hlazení jemných látek (samet, plyš, kožešina), navozování příjemných pocitů <p><i>Prostorová a směrová orientace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Orientace ve třídě: okna, dveře, stolek, lavice... ▪ Orientace ve škole: šatna, chodba, třída, WC ▪ Nahoře – dole, vpředu – vzadu ▪ Směrová orientace: řazení předmětů zleva doprava ▪ Nad – pod, na začátku, na konci ▪ Na – ve – do: na stole, ve stole, na skříni, ve skříni, do skříně ▪ Vlevo – vpravo, pravá a levá ruka ▪ Plnění jednoduchých příkazů (sedni si na židli, dej autíčko pod stůl,...) <p><i>Cvičení chuti a čichu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cvičení sání (brčkem) ▪ Rozlišování chutí: sladké, slané, kyselé ▪ Lízání medu, lízátko ▪ Dýchání nosem, výdech ústy ▪ Čichání ke květině ▪ Rozlišování: vůně, pach ▪ Rozlišování potravin podle chuti (jablko, hruška, rohlík, ...)
--	--

4.2 Rozumová výchova

Rozumová výchova navazuje na smyslovou výchovu. Jejím hlavním úkolem je stimulovat rozvoj rozumových schopností žáků, to znamená jejich vnímání, verbálního myšlení, logické paměti, záměrné pozornosti, volných vlastností a v neposlední řadě i rozvoj jejich komunikativních dovedností. Hlavním smyslem Rozumové výchovy na přípravném stupni pomocné školy není naučit žáky konkrétním novým poznatkům, ale rozvinout jejich rozumové schopnosti natolik, aby v průběhu svého dalšího vzdělávání mohli a chtěli nové poznatky získávat. I na tomto stupni školy samozřejmě pracujeme s určitým poznatkovým materiálem, jeho osvojení však není cílem, ale prostředkem rozvíjení rozumových schopností žáků.

Rozumová výchova se orientuje především na poznávání předmětů, s nimiž se žáci setkávají v každodenním životě, jejich správné pojmenování a chápání jejich funkce, na označování běžných činností, jejich charakteristiku, průběh a časovou následnost, na rozvíjení paměti a její soustavné cvičení pomocí říkanek, básniček, písniček a krátkých textů, poznávání a čtení několika písmen a slabik. Rozvíjení grafických schopností je zaměřeno hlavně na stimulování rozvoje jemné motoriky, který těsně souvisí i s rozvojem řeči a myšlení. Jedním z úkolů Rozumové výchovy je i rozvíjení elementárního myšlení v oblasti kvantitativních vztahů, tzn. chápání číselné řady, abstrakce počtu předmětů apod.

S Rozumovou výchovou neoddělitelně souvisí i volní a citová výchova, která si klade za úkol zejména prohlubování koncentrace žáků, rozvíjení vztahů k ostatním lidem i k sobě samému.

<i>Výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat • Reagovat na oslovení jménem, znát své jméno • Znat členy své rodiny • Poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem • Vnímát různé podněty a reagovat na ně • Orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor • Poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti • Vnímát a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže • Řadit obrázky podle zadaných kritérií • Koncentrovat se na určitou činnost • Rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků • Zvládnout složení dějových obrázků • Opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text • Uchopit a podržet podaný předmět • Uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní • Nakreslit různé druhy čar • Poznat základní geometrické tvary 	<p><i>Rozvíjení poznávacích schopností</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Seznámení s prostředím třídy, školy ▪ Orientace ve třídě a v budově školy ▪ Jména učitelů, jména spolužáků ▪ Seznámení se školními pomůckami ▪ Poznávání a jmenování předmětů denní potřeby (ručník, mýdlo, kartáček) ▪ Poznávání jednotlivých druhů ovoce a zeleniny (ve skutečnosti, na obrázku) ▪ Poznávání zvířat a jejich mláďat (na obrázku, ve skutečnosti) ▪ Poznávání různých druhů rostlin (květiny, stromy) ▪ Naše rodina (maminka, tatínek, sourozenci, jména členů rodiny) ▪ Členové širší rodiny (dědeček, babička,...) ▪ Vztahy mezi lidmi (koho mám rád, kdo mne má rád) ▪ Vztahy mezi spolužáky. Budeme si pomáhat ▪ Poznávání vlastního těla: hlava, dvě ruce, dvě nohy... ▪ Rozlišení: chlapci, děvčata, muž žena (pán, paní) ▪ Poznávání jednotlivých tiskacích (hůlkových písmen) <p><i>Sociální čtení:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poznávání zboží podle obalu ▪ poznávání symbolů: WC, sprcha,... ▪ poznávání dopravních symbolů ▪ symboly ve zdravotnictví: nemocnice, lékárna...

Rozvíjení komunikačních dovedností

- Nácvik pozdravu
- Zdravíme dospělé, zdravíme kamarády
- Nácvik vstupu do místnosti
- Nácvik pozdravu při odchodu z místnosti
- Oslovení dospělého, oslovení spolužáka
- Požádání, poděkování
- Přání k svátku, k narozeninám, k Vánocům a Velikonocům
- Kdy smíme a kdy nesmíme mluvit
- Chování u stolu
- Chování ve zdravotnickém zařízení
- Chování v dopravních prostředcích
- Chování na hřišti, na ulici, bezpečnost
- Využití metod alternativní komunikace u žáků se závažnými komunikačními problémy

Logopedická péče

- Zjištění úrovně řeči, aktivní a pasivní slovní zásoby
- Zjištění řečových vad žáků
- Obohacování slovní zásoby a opakování nových slov
- Cvičení mluvidel před zrcadlem
- Cviky rtů a jazyka
- Nácvik správného dýchání: nádech nosem, výdech ústy
- Foukání, sfukování papírků, pírků, foukání bublin – bublifuk
- Napodobování hlasů zvířat (mé, bú, bé, haf, mňau...)
- Napodobování zvuků (auto, traktor, bum, bum)
- Nácvik hlásek podle potřeby
- Nácvik říkanek, básniček

Rozvíjení logického myšlení a paměti

- Časové souvislosti: včera, dnes, zítra, dříve, později, ráno, večer, v noci... (snídaně, oběd, večeře)
- Pojmy: bylo, je bude, pozdě, brzy...
- Příčinné souvislosti: proč?
- Zobecňování: (jablko, hruška, ovoce = ovoce), analogicky zelenina, nádobí, nábytek, hračky apod.
- Konkretizace: (ovoce = jablko, hruška, banán...), analogicky zelenina, pečivo, hračky, zvířata apod.
- Abstrakce: barva, počet, odvozování první hlásky ve slově
- Negace: je, není, bylo, nebylo, mám, nemám, chci, nechci
- Chápání kvantitativních vztahů
- Všechno, nic, hodně, málo

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Velký, malý, větší, menší ▪ Počet: 1, 2, hodně ▪ Číslice: 1, 2 ▪ Spojení počtu s číslicí 1, 2 ▪ Procvičování pojmu a množství 1, 2 při různých činnostech ▪ Cvičení paměti ▪ Zapamatování krátké říkanky, básničky ▪ Reprodukce krátkého textu, vyprávění (co jsme viděli, co jsme dělali, co jsme měli k obědu...) ▪ Zapamatování dvou až třech slov (hra na obchod) ▪ Cvičení pozornosti ▪ Koncentrace pozornosti na určitou činnost (zpočátku v rozsahu několika vteřin či minut) ▪ Motivace k soustředěné činnosti (skupinové či individuální) ▪ Pozorné sledování krátkého vyprávění, poslech hudby, pozorné sledování televize, videa <p><i>Rozvíjení grafických schopností</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cvičení jemné motoriky: cvičení paže, lokte, zápěstí, cvičení dlaní a prstů na obou rukou, tvoření špetky ▪ Uchopení předmětů do celé ruky, do špetky, do dvou prstů ▪ Čmárání: prstem do písku, do krupice, voskovkami, křídou, pastelkami, tužkou, fixem ▪ Horní a dolní oblouk oběma směry – houbou na tabuli, křídou, voskovkami, pastelkami, tužkou ▪ Svislé čáry shora dolů ▪ Svislé čáry zdola nahoru ▪ Kroužení vpravo, kroužení vlevo ▪ Vyjádření říkanky pohybem ▪ Kroužení do tvaru oválu ▪ Dva spojené horní oblouky ▪ Odstředivé čáry – sluníčko, dostředivé čáry – kytička ▪ Vlnovka ▪ Šikmé čáry shora dolů ▪ Šikmé čáry zdola nahoru ▪ Smyčka nahoru ▪ Smyčka dolů ▪ Svislé čáry do linek ▪ Pojem „písmeno“, první písmeno jména ▪ Pokus o psaní hůlkovým písmem (I, O, V...) ▪ Rovnání písmen do řádků (písmena z plastické hmoty, z látky, z perníku)
--	--

4.3 Pracovní a výtvarná výchova

Pracovní a výtvarná výchova v sobě zahrnují dvě oblasti: Pracovní výchovu a Výtvarnou výchovu. Úkolem Pracovní výchovy je rozvíjet jemnou motoriku žáků, zvyšovat jejich samostatnost a soběstačnost a učit je pracovat s různými druhy materiálů a nástrojů. Pracovní výchova na přípravném stupni se skládá ze tří vzájemně souvisejících složek: nácviku sebeobsluhy a péče o vlastní osobu (oblékání, hygienické návyky, stolování), výchovy k péči o okolní prostředí (udržování pořádku a čistoty) a utváření základních manuálních dovedností v práci s papírem, textilními materiály, přírodninami, modelínou, apod.

Úkolem Výtvarné výchovy je seznámit s různými druhy výtvarných technik a vytvářet dostatek estetických podnětů.

<i>Výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Samostatně se svlékat a oblékat • Samostatně se zouvat a obouvat • Udržovat pořádek ve svých věcech a v okolí • Zvládat základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti • Zvládat používání toalety • Samostatně používat kapesník • Samostatně žvýkat a ukusovat potravu • Pít brčkem, z hrnečku • Zvládat správný sed při jídle • Umět používat lžiči, příbor • Napomáhat při přípravě svačiny • Dodržovat klid a čistotu při stravování • Zametat koštětem, umět používat smetáček a lopatku, umět utřít lavici, utírat tabuli • Pečovat o květiny • Napomáhat při výzdobě třídy • Zvládat jednoduché práce na školním pozemku • Umět pracovat s pískem (hra na pískovišti) • Pracovat s různými druhy stavebnic a kostek; Vkládat kostky do krabic • Pracovat podle pokynů s různými druhy materiálů • Používat nůžky samostatně nebo s dopomocí • Pozorovat přírodu v jednotlivých ročních obdobích a popsat výsledky pozorování • Vnímat základní vztahy mezi barvami 	<p>Sebeobsluha</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Svlékání oděvu, oblékání oděvu panence ▪ Svlékání oděvu, oblékání oděvu ▪ Věšení oděvu na ramínko ▪ Zapínání knoflíků na velkém modelu ▪ Rozepínání a zapínání knoflíků ▪ Udržování pořádku v oblečení, skládání a ukládání do skříní ▪ Zouvání, obouvání, péče o boty ▪ Šněrování bot, pokus o vázání kličky ▪ Vzájemná pomoc při oblékání <p>Hygienické návyky</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Použití kapesníku ▪ Použití WC ▪ Mytí rukou a obličeje, použití mýdla a ručníku ▪ Čištění zubů ▪ Česání vlasů ▪ Mytí ovoce před požitím <p>Stolování</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hygiena při svačině, používání tácků a ubrousků ▪ Správné sezení u stolu ▪ Používání lžiče ▪ Používání příboru ▪ Mytí a utírání nádobí ▪ Prostírání stolu ▪ Úklid stolu po jídle <p>Péče o okolní prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Utírání prachu ▪ Nácvik zametání ▪ Zametání smetáčkem na lopatku ▪ Úklid ve třídě ▪ Výzdoba třídy na Vánoce, na Velikonoce ▪ Péče o pokojové květiny, zalévání

<p>(barevné kontrasty a tvary)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výtvarně se vyjádřit k lidovým zvykům, svátkům a ročním obdobím • Udržovat pracovní místo v čistotě • Dodržovat bezpečnost při práci 	<p>květin, pozorování růstu květin</p> <p>Práce s různými druhy materiálu</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Práce s pískem na pískovišti (stavění bábovek, kopců, cest, tunelů, přemísťování písku, vybírání kamínků z písku, upravování pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi, prkýnkem) ▪ Práce s různými druhy stavebnic ▪ Postav co chceš a umíš ▪ Dům ze dvou kostek, most ze tří kostek, komín ▪ Řazení molitanových kostek ve vodorovném a svislém směru ▪ Ukládání kostek do krabic ▪ Práce s dřevěnou stavebnicí <p>Modelování</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zpracování modelíny oběma rukama ▪ Trhání modelíny na malé kousky a rovnání na plochu ▪ Krájení modelíny ,tvarování kuliček různých velikostí v dlaních ▪ Vykrajování „cukroví“ z placky rozválené válečkem ▪ Tvoření válečků z plastelíny (hadi, kroužky,...) ▪ Modelování ježka, bodliny nastříhat nůžkami ▪ Práce s jinými plastickými materiály (modurit, akvaplast) <p>Práce s papírem</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mačkání jemného papíru na kuličky, kuličky házet, sbírat, ukládat do různých nádob ▪ Trhání papíru na malé kousky, sbírání, rovnání do misek, kelímků, krabiček ▪ Lepení papíru na vymezenou plochu ▪ Navlékání natrhaného papíru na špejli ▪ Překládání papíru, čepice ▪ Trhání papíru na tenké proužky, stříhání ▪ Řetěz na stromek, přehýbání papíru, lepení natrhaných proužků, rolování papíru <p>Práce s textilními materiály</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Namotávání vlny, provázku ▪ Navlékání korálků na šňůrku Práce s vatou, sněhulák ▪ Překládání a stříhání kousků látky ▪ Nalepování látky ▪ Koláž <p>Práce s přírodními materiály</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sbíráání kaštanů a žaludů. Jejich třídění, rovnání, ukládání
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sbírání přírodnin a jejich třídění ▪ Figurky s přírodnin (s pomocí učitele) ▪ Sběr a třídění ovoce ▪ Trhání listů podle žilek, namáčení, obtisk ▪ Lisování listů, lepení do podzimního motivu ▪ Navlékání listů ▪ Napichování jeřabin na jehlu s tupým hrotem, navlékání na nit ▪ Třídění semen fazole, čočky, kukuřice ▪ Nalepování semen
--	--

4.4 Tělesná výchova

Úkolem Tělesné výchovy v přípravném stupni pomocné školy je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat ke zmírnění důsledků mentální retardace žáků. Pojetí tělesné výchovy je zaměřeno na správné držení těla, zvládnutí základních pohybových dovedností, na rozvíjení a posilování pohybové výkonnosti a zvyšování tělesné zdatnosti. V Tělesné výchově jsou prováděny i sezónní činnosti (sáňkování, jízda na tříkolce, plavání). Důležitou součástí tělesné výchovy jsou relaxační cvičení.

Ke zvýšení účinnosti tělesné výchovy na zdravý rozvoj žáků je vhodné v co největší míře podle podmínek školy využívat přírodní prostředí. Tělovýchovné chvílky je třeba zařazovat i do vyučovacích hodin a do přestávek v průběhu celé doby pobytu žáka ve škole. Podle schopností žáků je možné využít i některých prvků jógových cvičení.

Zaměření Tělesné výchovy musí odpovídat psychickým i fyzickým možnostem jednotlivých žáků a specifitě jejich postižení. Tělesná výchova probíhá podle individuálních plánů, vytvořených na základě znalosti zdravotního stavu žáků a povahy jejich postižení. Je zaměřena na rozvíjení motoriky žáků, jejich pohybových schopností a dovedností a překonávání jejich neobratnosti, případně pasivity.

<i>Výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Začleňovat pohyb do svého denního režimu • Osvojovat základní hygienické návyky při pohybových aktivitách • Dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech • Zdokonalovat si základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností • Uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech • Zvládat základní techniku speciálních cvičení, korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele nebo nápodobou • Účastnit se jednoduchých relaxačních činností • Reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti • Zlepšovat svou tělesnou kondici • Posuzovat provedení osvojované pohybové činnosti • Účastnit se rytmicky pohybových aktivit za hudebního doprovodu • Spolurozhodovat hry a soutěže • Užívat osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence (i alternativní) 	<p>Napodobování pohybů</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vzpažit, předpažit, připažit, upažit ▪ Předklon, záklon, úklony na obě strany ▪ Dřep, sed, klek, leh na zádech, na břiše ▪ Cviky vleže na zádech <p>Chůze</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rovné držení těla, koordinace pohybů při chůzi ▪ Chůze po špičkách, po patách, po vnějších hranách nohou, pomalá a rychlá chůze, střídání tempa a směru ▪ Chůze po schodech, na šikmé ploše, v nerovném terénu, chůze po laně, po čáře ▪ Turistika, co nejdelší pobyt na čerstvém vzduchu <p>Běh</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Běh na krátké vzdálenosti ▪ Běh daným směrem, běh se změnou směru ▪ Střídání běhu a chůze <p>Lezení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lezení vpřed libovolným způsobem, prolézání, přelézání ▪ Lezení po kolenou, po břiše, po čtyřech ▪ Lezení po lavičce ▪ Prolézání tunelem <p>Skok</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Skok snožmo na místě, skok přes čáru

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poskoky snožmo po špičkách <p>Cvičení obratnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stoj na jedné noze s oporou, bez opory ▪ Kolébka na zádech ▪ Přetočení z lehu na zádech do lehu na bříše a zpět <p>Cvičení na nářadí</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lavička: výstup, sestup, chůze po délce lavičky ▪ Bedna: přelézání jednoho až dvou dílů malé švédské bedny, výstup, sestup, seskok snožmo s dopomocí <p>Výstup na žebřiny</p> <p>Psychomotorické hry</p>
--	---

4.5 Hudební výchova

Hudební výchova v přípravném stupni pomocné školy plní několik funkcí. Rozvíjí hudebnost žáků, jejich rytmické a intonační schopnosti, jejich pohybovou kulturu a napomáhá rozvoji jejich řeči. Plní i funkce psychoterapeutické, pomáhá žákům k odreagování napětí, k překonávání únavy a zlepšení nálady a podílí se na prohlubování koncentrace jejich pozornosti.

Hudební výchova tvoří jednu z nejoblíbenějších součástí denního rozvrhu žáků přípravného stupně pomocné školy. Zaměřuje se hlavně na rytmická cvičení, zpěv a vyjádření hudby pohybem, podílí se na rozvíjení vyjadřovacích schopností žáků.

<i>Výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci • Rozlišovat zvuky hudebních nástrojů • Rozlišovat sílu zvuku • Zvládat zpěv jednoduchých písní • Doprovázet sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje • Zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmických změn • Soustředit se na poslech jednoduchých krátkých skladeb • Získat kladný vztah k pohybovým aktivitám • Reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti • Rozvíjet motoriku, koordinaci pohybů a prostorovou orientaci • Zvládnout uvolnění zklidnění organismu 	<p>Sluchová, dechová, řečová a hlasová cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozlišování zvuků hudebních nástrojů ▪ Pravidelné dýchání, správné držení těla při dýchání ▪ Nácvik správné výslovnosti textů písní a říkadel ▪ Rytmizace říkadel ▪ Zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje <p>Rytmická cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hra na jednoduché nástroje (rytmické nástroje) <p>Hudebně pohybová cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami ▪ Pohyb podle rytmických doprovodů <p>Poslech hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poslech krátkých skladeb různého charakteru ▪ Poslech relaxační hudby

5 Speciálně pedagogická péče v Přípravném stupni ZŠ speciální

V přípravném stupni jsou vzdělávány děti s těžším postižením mentálním, postižením více vadami a poruchou autistického spektra. Prioritou přípravného stupně je zabezpečení komplexní péče o tyto děti. Podle individuálních potřeb dětí je vzdělávací nabídka obohacena o péči speciálně pedagogickou

- Psychopedickou péči
- Somatopedickou péči
- Logopedickou péči (ILP)
- Péči o děti s poruchami autistického spektra (PAS)

Psychopedická péče

U dítěte s mentální retardací máme na zřeteli tyto zvláštnosti, které se projevují různými stupni: zvýšená závislost na rodičích, infantilnost osobnosti, pohotovost k úzkosti, sugestibilita a rigidita chování, nedostatky ve vývoji vlastního „já“, nerovnováha ve výkonech, zvýšená potřeba uspokojení a bezpečí, porucha navazování vztahů a komunikace, malá přizpůsobivost sociálním a školním požadavkům, impulsivnost, hyperaktivita nebo hypoaktivita, citová vzrušivost, zpomalená chápavost, ulpívání na detailech, malá srovnávací schopnost, snížená mechanická a logická paměť, těkavá pozornost, porucha vizuomotoriky a celkové pohybové koordinace.

Bezprostřední vnímání:

Děti mají zpomalený a snížený rozsah zrakového vnímání – hůře se adaptují v novém prostředí, nejsou schopny pochopit perspektivu, nediferencují počítky a vjemy – tvary předmětů, barvy; proto organizujeme vnímaný materiál, výrazně ho odlišujeme od pozadí, nejsou schopné prohlédnout si materiál podrobně, vnímat všechny detaily, nedostatečné prostorové vnímání, snížená citlivost hmatových vjemů, špatná koordinace pohybu, opožděná sluchová diferenciací, nedokonalé vnímání času a prostoru. Tyto nedostatky úspěšně překonáváme speciálně pedagogickými metodami a přístupy, zejména prvky smyslové výchovy prolínajícími se celým výchovně vzdělávacím procesem.

Myšlení a řeč:

Myšlení MP dětí je příliš konkrétní, je nepřesné s chybami v analýze a syntéze. Myšlenky MP dětí vyjadřují pomocí slov, řečí, která je často deformována. Děti hlásky slyší, ale nerozlišují nebo rozlišují nedostatečně. Mají nedostatky v artikulaci. Z podstaty mentálního postižení plyne defekt obsahu sdělení, mají malou slovní zásobu, vyjadřují se v jednoduchých větách, vynechávají části vět, apod. Zaměřujeme se proto na rozvoj slovní zásoby, rozvoj komunikačních schopností, artikulační cvičení, několikrát v průběhu dne. Pracujeme v těsné spolupráci s logopedkou.

Paměť:

Děti si vše nové pamatují pomalu, až po mnohačetném opakování, naučené rychle zapomínají, vybavují si nepřesně, vědomosti neumí uplatnit v praxi. Proto věnujeme velkou pozornost při opakování v různých obměnách a časté relaxaci. Děti mají spíše mechanickou paměť.

Pozornost:

je nestálá, děti jsou snadno unavitelné, hůře rozdělují pozornost na více činností. Vždy po krátkodobém soustředění na činnost musí následovat relaxace, přizpůsobujeme tomu integrované bloky a časovou křivku dne. Nezapomínáme všechny činnosti dostatečně motivovat.

Volní vlastnosti:

Podpora a vytváření volních vlastností má u MP složitější a dlouhodobější charakter. Děti mají nedostatek iniciativy, mají omezenou schopnost řídit své jednání „neznají“, „nemůžou“ a „nechtějí“. Slabost vůle se neprojevuje vždy a ve všem. Děti vědí, jak mají jednat, ale nepocítují potřebu tak jednat.

Při práci s dětmi věci a jevy předkládáme prostřednictvím co možná největšího počtu analyzátorů, aby vnímaly spoje mezi vnímanými jevy a později představami. Vždy máme na vědomí věk a stupeň postižení, vycházíme z her a soutěživosti dětí, činnosti často obměňujeme, hodně využíváme motivaci, střídáme frontální, skupinové a individuální vyučování. Nezapomínáme na písničky, tělovýchovné chvílky a relaxační techniky nenáročné na čas, které aktivují záměrnou pozornost dětí. Dovednosti a návyky neustále procvičujeme a opakujeme v různých obměnách, v různých podmínkách a situacích.

Somatopedická péče

Děti s poruchami motoriky jsou v rámci komplexní péče zařazeni do rehabilitační tělesné výchovy. Motorické stimulační programy probíhají individuálně dle specifikace v IVP.

Cvičení probíhají individuálně.

Do rehabilitační tělesné výchovy jsou děti zařazovány:

- na doporučení odborného lékaře
- na doporučení školského poradenského zařízení – speciálně pedagogického centra se závažnějším postižením pohybového aparátu (všechny formy DMO, vrozené vývojové vady, psychomotorická retardace s poruchou koordinace pohybu)

Pohybové aktivity jsou zaměřeny na :

- **všestranný rozvoj osobnosti žáka**

rozvoj celkové lokomoce,

rozvoj přirozených pohybových dovedností

rozvoj sebeobslužných úkonů (sebesycení, vysvlékání a oblékání)

rozvoj psychomotorických funkcí (pozornost, paměť, řeč)

- **pohybovou reedukaci**

použitím speciálních metodik a technik (prvky reflexní lokomoce dle Vojty, Bobath

koncept, senzomotorická stimulace - se děti učí rozvíjet lokomoci hlavy, trupu

a končetin) použitím cvičebního náčiní a náradí k nácviku poloh a pohybů (velké

gymnastické míče, kruhová úseč, overball, vyvažovadlo) se učí zmírňovat svalovou

dysbalanci, upravovat koordinaci a rozvíjet prostorovou orientaci

- **polohování** - pomocí válců, klínů, polohovadel uvedeme části těla do požadovaných reedukačních poloh

- **technickou reedukaci** - kdy žák se učí ovládat určité vhodné kompenzační pomůcky (chodítka, berle, dlahy, vhodný vozík, speciální židle, které mají fixační vestičky či popruhy, opěrku pro hlavu a nohy, abdukční klín)

- **canisterapii** - uskutečňuje se formou individuálního polohování, které působí relaxačně na svalové uvolnění nebo formou kolektivní pohybových aktivit

v součinnosti se psy, kteří motivují a stimulují děti k aktivnímu pohybu, rozvíjí volní a motorické dovednosti, řečový projev

- **hipoterapii** - přispívá k aktivaci všech svalových skupin na obou polovinách těla, k uvolnění svalového napětí, zlepšení svalové koordinace.

- **spolupráci s rodiči** - formou konzultací, doporučením k domácímu cvičení, použitím kompenzačních pomůcek

Logopedická péče (ILP)

Děti s poruchami komunikačních schopností jsou v rámci komplexní péče zařazeni do individuální logopedické péče (ILP), která je u každého dítěte realizována dle specifikace v IVP.

Do ILP jsou děti zařazovány:

- na základě potvrzené lékařské diagnózy, žádosti rodičů a doporučení SPC
- se závažným postižením komunikačních schopností - symptomatickými poruchami

řeči (poruchy řeči, které jsou průvodním symptomem jiného, dominantního senzoryckého, motorického, mentálního postižení, poruchy, onemocnění)

ILP je zaměřena na:

- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- stimulaci preverbálních a verbálních schopností vývojově postižených dětí
- zařazení alternativní a augmentativní komunikace jako kompenzace (po určitou dobu nebo trvale projevů závažných komunikačních poruch postižených dětí, u kterých je verbální komunikace omezena nebo zcela nedostupná)

Cíle ILP:

- cílem prvního stupně je zabránit vzniku abnormálních nebo primitivních reflexů, které znemožňují vývoj hláskové řeči – stimulace primárních funkcí
- cílem druhého stupně – facilitace následujícího kroku v normálním neuromuskulárním vývoji řeči (žvýkácí pohyby, fonace, žvatlání napodobivé žvatlání, produkce slova, produkce věty ad., stimulace primárních i sekundárních funkcí)
- cílem třetího stupně je volní ovládnutí motoriky – dosažení co nejvyššího stupně kontroly nad svými mluvnými pohyby (výše uvedené – aplikací prvků SRT, aplikací funkční svalové terapie v orofaciální oblasti, aplikací myofunkční terapie, aplikací dechových, artikulačních a fonačních cvičení, stimulací rozvoje komunikativních dovedností z pohledu jednotlivých jazykových rovin v ontogenezi dětské řeči: rovina pragmatická, rovina lexikálně – sémantická (lexikální), rovina morfologicko – syntaktická (gramatická), rovina foneticko – fonologická (zvuková), aplikace cvičení zaměřených na dýchání (respiraci), tvorbu hlasu, fonaci, salivaci, poruchu mluvního tempa, projevy nazality – otevřené a zavřené, narušené koverbální (nonverbální) chování, poruchy řeči, způsobené přidruženými orgánovými odchylkami řečového efektoru (přirostlá jazyková uzdička, rozštěpy, anomálie skusu), mluvní neurózy – mutismus, elektivní mutismus a surdomutismus)

Péče o děti s poruchami autistického spektra (PAS)

S dětmi s poruchami autistického spektra se pracuje v rámci zajištění komplexní péče podle metodiky pro děti s PAS.

Ve SPC, které působí v rámci objektu našeho zařízení, pracuje speciální pedagog pro děti s PAS. Pravidelně spolupracuje s třídními učiteli těchto dětí a metodickým vedením přispívá ke kvalitě výchovně vzdělávací práce.

Základní principy pro práci s dětmi s PAS

Je-li dítě diagnostikováno:

1. Základem je dobrá znalost problematiky PAS a metodiky práce. Dále soustavná spolupráce všech pedagogů, pracujících s dítětem a vytvoření strategií jednotného přístupu k němu. Vše koordinuje třídní učitel, spolupracuje se speciálním pedagogem pro PAS.
2. Vycházet ze zkušeností rodiny, z úrovně porozumění, na které dítě aktuálně je. Spolupracovat s rodinou (*úzce, pravidelně, včetně poznávání prostředí, tj. rodič ve třídě, učitel doma*)
3. Vytvoření struktury v rámci třídy (*vycházet z aktuální úrovně porozumění dítěte*)
  - a) Seznámení s místem pro činnosti (*vytvořit vizualizovaná procesuální schémata*)
  - b) Po zvládnutí bodu a) zavést denní režim (*vycházet od nejnižší úrovně, tj. předmětové*) a učit dítě ho používat
  - c) Používání tranzitní karty pro změnu aktivit
4. Vytvoření struktury v rámci školy (*chodby, WC, jídelna, místo k odkládání oděvů*) - začlenit do denního režimu (*po dohodě s rodiči i v domácím prostředí*)
5. Generalizace - přenášení naučených vzorců chování, jednání a komunikace do prostředí mimo školu (*divadlo, MHD, knihovna, návštěva kulturních a sportovních aktivit, ...*)

6. Zavedení kódovaných úkolů

- a) Známé činnosti, které nebyly strukturované
- b) Nácvič nových činností (*dodržovat metodiku*)
- c) Známé kódované úkoly zavádět do aktivit samostatné práce (*tj. bez přímé účasti pedagoga*) - učit volbu, nacvičovat samostatné trávení volného času
- d) při volbě kódovaných úkolů se zaměřovat na ty, které budou mít praktické využití (*např. v sebeobsluze*)

7. Vedení výchovně vzdělávacího procesu na základě IVP zaměřeného na rozvoj socializace, komunikaci, samostatnost

8. Dodržování všech zásad strukturovaného učení i mimo třídu (*terapie, ŠD, kroužky, domácí prostředí*) - koordinuje TU

9. Nácvič smysluplné aktivní komunikace (*volit takový systém AAK, kterému dítě rozumí*) a socializace (*nacvičovat v modelových situacích, později převést do reálného prostředí*) v rámci třídy a rodiny

10. Reflexe - zjišťování porozumění mluvené řeči - podle obrázků, modelových situací

11. Vytvoření, vedení a vyhodnocování záznamů nežádoucího chování neúspěšného nácvičů atd. (pravidelně, systematicky). Závěry využívat pro IVP.

12. Výstup – dítě dovede reagovat na pokyny, aktivně používat denní režim, tranzitní kartu, komunikační deník a procesuální schéma

13. *Při práci s dítětem všichni zúčastnění používají jasné, stručné a jednoznačné pokyny. Koordinuje třídní učitel.*

Děti, které nejsou diagnostikovány:

1. Všimnout si odlišností od vývojového věku - především v oblasti komunikace a socializace
2. Konzultovat vše s rodiči a doporučit vyhledat odbornou pomoc

Po dohodě s rodiči zavést prvky strukturovaného učení (*zlepšit porozumění, učit dítě předvídat, oprostit ho od strachů, vést ke snížení závislosti na jiných*)

6 Autoevaluace v Přípravném stupni ZŠ speciální

Autoevaluace v přípravném stupni slouží k systematickému posuzování stanovených cílů podle daných kritérií v jednotlivých oblastech **výchovy a vzdělávání, řízení školy a koncepci školy, reprezentaci školy**. Výsledky autoevaluace slouží jako zpětná vazba pro další zkvalitňování práce školy. *Předpokladem kvalitního a objektivního hodnocení je:*

- uvědomění si daných nedostatků
- pojmenování konkrétních nedostatků
- zdravá komunikace v rámci pedagogického sboru, učitel – rodič, učitel - dítě
- realizace účinných postupů k nápravě (způsoby nápravy)

Cíle

Oblast výchovy a vzdělávání

- vzdělávací program nemá určený RVP - je zpracován v souladu s RVP PV
- naplňováním filozofie školy přispívat k vytvoření příjemné atmosféry, zdravého a podnětného prostředí pro děti, učitele, rodiče
- vhodnými metodami a formami práce přispívat k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí dětí a tím k naplňování priorit přípravného stupně
- naplňovat specifické cíle integrovaných bloků
- při vzdělávání respektovat individuální potřeby dětí, je uplatňovat individuální přístup
- výsledky pozorování používat jako podklad pro zpracování IVP na další období
- průběžně hodnotit výchovně vzdělávací práci s rodiči
- zabezpečit komplexní péči dítěte

Oblast řízení školy a koncepce školy

- stanovenou koncepcí a profesionálním řízením školy přispívat k vytváření příjemných podmínek školy (klíma) a spokojenosti pedagogů, rodičů a dětí
- při dalším vzdělávání pedagogických pracovníků klást důraz na kvalitu a efektivnost vzdělávání
- efektivně hospodařit s finančními prostředky vzhledem k zabezpečení kompenzačních a učebních pomůcek
- evaluovat výukovou činnost v oblasti plánování a přípravy vyučovací hodiny, realizaci a řízení výukové jednotky, naplňování cíle výukové jednotky
- týmovou prací učitelů vést k naplňování priority komplexnosti naší školy
- otevřenou komunikací mezi pedagogy a rodiči, vzájemným respektováním, možnostmi rodičů podílet se na životě školy přispívat k naplnění společné filosofie

Reprezentace a prezentace školy

- sledovat, diskutovat, řešit reakce okolí na život školy
- účastnit se akcí v oblasti kulturní, sportovní (tradiční i nově vzniklé)
- pokračovat v propojení školy a veřejnosti
- publikovat v regionálním tisku, zakládat úspěchy, reakce ze života školy

Nástroje (formy) autoevaluace školy, časové rozvržení

Oblast výchovy a vzdělávání

- pravidelné řízené rozhovory pracovníků s vedením školy: brainstorming

kdo? vedení školy – zástupce - vedoucí pedagogové – pedagogové

-skupinové diskuse – tzv. pracovní dílny pedagogických pracovníků

(průběžně)

kdo? pedagogičtí pracovníci školy

- hospitační činnost (metody a formy práce učitele, naplňování KK, uplatňování individuálního přístupu, profesního přístupu učitele, IVP a dokumentace žáka)
pozorování, písemný záznam, ústní pohovory s učitelem

(průběžně)

kdo? vedoucí pracovník školy, vzájemné hospitace (průběžně)

pozorování, rozhovory pedagogů

kdo? pedagogové školy

- dotazníky pro rodiče

kdo? zákonní zástupci žáka

- analýza realizovaných projektových dnů

(průběžně po realizaci daného projektu), rozhovory

kdo? všichni zainteresovaní pedagogičtí pracovníci

- hospitační činnost - hodnocení žáků ve výuce podle stanovených kritérií

(průběžně)

pozorování, rozhovory se žáky, učitelem, analýza žákovských prací písemných, výtvarných, četnost hodnocení ve sdělníčku, písemný záznam

kdo? vedoucí pracovník školy

- zařazení dětí po ukončení docházky do Přípravného stupně ZŠ speciální

kdo? SPC, ředitelství školy

Oblast řízení školy a koncepce školy

- autoevaluace učitelů dotazníkovou formou

kdo? vedoucí pracovník školy (příprava dotazníku, vyhodnocení, seznámení se závěry pedagogický sbor), vedení školy

- pracovní semináře, skupiny: pedagogičtí pracovníci předávají poznatky z absolvovaných seminářů svým kolegům (průběžně)

kdo? pedagogičtí pracovníci

- kontrola efektivnosti využívání zakoupených kompenzačních a učebních pomůcek ve výchovně

vzdělávacím procesu... (průběžně), hospitace, pohovory s učiteli

kdo? vedení školy

- aktivní spolupráce Školské rady s rodičovskou a širší veřejností (průběžně)

aktivní pomoc rodičů a širší veřejnosti při přípravě, realizaci, sponzorském zajištění akcí školy

kdo? předseda Školské rady, vedení školy, rodiče, pedagogičtí pracovníci

- jednání s rodiči – vnější evaluace (průběžně)

ústní, písemné záznamy

kdo? vedení školy

- Výroční zpráva školy (podklady - červen)

kdo? tým pedagogických pracovníků, vedení školy

Reprezentace a prezentace školy

- Pozorování, diskuse

kdo? vedení školy, všichni pedagogové

- Ústní blahopřání, věcné upomínkové předměty, zveřejnění úspěchů v prostorách školy i v rámci propagace školy na veřejnosti (průběžně)

kdo? vedení školy, pedagogové

- Vystoupení žáků na veřejnosti (průběžně)

kdo? vedení školy

- Články v tisku

kdo? pedagogičtí pracovníci, rodiče, široká veřejnost

Kriteria

- naplnění filosofie školy
- spokojenost dětí, rodičů, učitelů
- ohlasy veřejnosti na život školy
- hodnocení ČŠI
- vyjádření školské rady

7 Slovníček pojmů

autoevaluace školy - systematické posuzování a vyhodnocování procesu vzdělávání a jeho výsledků realizované účastníky vzdělávacího procesu; výsledky slouží jako zpětná vazba pro zkvalitnění činností školy

integrované bloky - způsob uspořádání vzdělávacího obsahu ve ŠVP; integrované bloky propojují vzdělávací obsah z více různých vzdělávacích oblastí; vztahují se určitému tématu, k praktickým životním situacím nebo k praktickým činnostem, k určitému produktu apod. a mají podobu tématického celku, projektu či programu

klíčové kompetence v předškolním vzdělávání - soubor požadavků na vzdělávání, zahrnující podstatné vědomosti, dovednosti, schopnosti postoje a hodnoty dosažitelné v etapě předškolního vzdělávání; patří k nim kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a interpersonální, kompetence činnosti a občanské

předškolní vzdělávání - vzdělávací proces realizovaný před nástupem dítěte do školy a řízený pedagogem, během něhož si dítě osvojí elementární poznatky, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty stanovené pro etapu předškolního vzdělávání, v rozsahu, který odpovídá jeho individuálním možnostem

rámcové cíle - cíle obecné, které vytyčují základní směr a pojetí předškolního vzdělávání; směřují k rozvoji osobnosti dítěte a osvojení klíčových kompetencí, včetně vzdělávacího obsahu

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) - závazný dokument státní úrovně platný pro veškeré předškolní vzdělávání; vymezuje zejména cíle předškolního vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací obsah a podmínky vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP); v souladu s ním je vypracován a realizován školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program Přípravného stupně ZŠ speciální - dokument, podle něhož se uskutečňuje vzdělávání v přípravném stupni ZŠ speciální; je vytvořen v souladu s RVP PV a uzpůsoben pro konkrétní podmínky přípravného stupně konkrétní školy

vzdělávací nabídka - pojem označující v RVP PV „učivo“ a vyjadřující zároveň formu, jakou je učivo dítěti předkládáno; vzdělávací nabídka je závazná pro pedagoga; je formulována v podobě činností popř. příležitostí, které by měly být dětem v průběhu jejich vzdělávání nabízeny, a to v pestré a mnohostranné skladbě a v dostatečné šíři